

NDM NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

Oskar Nedbal Vinobraní

BorsodChem MCHZ, s.r.o.

Slovo režiséra:

„O většině klasických operet se tvrdí, že sice mají znamenitou hudbu, zato však zcela nevyhovující a špatná libreta. Moudří odsuzovatelé vydávají svoji pravdu za nezpochybnitelnou, aniž by se vůbec namáhali tím, že by si to které libreto přečetli – o prostudování libreta v originále nemluvě.

Je typické, že titěž teoretičtí veleduchové by si nikdy netroufli vyjadřovat se takto o operě, přestože většina operních libret doby konce 19. a začátku 20. století – tedy časové kolébky klasické operety – většinou nestojí ani za přečtením. Kdo by ale riskoval svoji odbornou erudici vyslovením nepříjemné pravdy. Vždyť otřít se o zábavný žánr – to nepřináší žádné riziko, a navíc to svědčí o hluboké a seriózní mysli.

To, že drtivá většina lidí vždycky žila a dodnes žije své malé životy - přes všechnu nepřízeň sociálního postavení – plné drobných radostí, prostých lásek a touhy po něčem (byť sentimentálně) „krásném“, to se nemohlo neprojevit v příbězích lehké múzy, určené právě těmto lidem. A že to platí dodnes, o tom svědčí to, že se babička-opereta stala „klasickou“, a že dodnes všechna operetní divadla praskají ve švech.

Nedbalovo Vinobraní je jednou z obětí právě těchto „teoretických“ úvah, a navíc ještě jakoby stále stálo ve stínu své šťastnější sestrčky Polské krve. Ale o co, proboha, je vinařská usedlost Milana Mikoliče méně reálná než zadlužený statek Bola Baraňského? O co je příběh zhýralého šlechtice a uražené selské dcerky realističtější a kvalitnější, než motiv zmatku stárnoucího Milana zasaženého láskou k mladičké Líze? Jedině snad, že by někdo měl raději polské lidové kroje, než chorvatské!

Vždycky mě potěší, že se diváci nenechají zmást varovnými prsty neživotných dogmatiků a jdou si znovu a znovu podrážditi oční sliznice nostalgickou divadelní pohádkou – a to už nemluvím o dobrodiní smíchu skvěle napsané komedie Vinobraní, plné laskavého humoru a nadhledu, na dnes snad již naivní konání zúčastněných divadelních postav. Postav – a to bych rád zdůraznil – příběhu z přelomu předminulého století! – Tak ať se vám v jejich romantickém světě líbí!

(– Anebo snad jsme měli pro uspokojení kritických per své hrdiny obléct do kůže a dát jim do rukou řetězy, aby jimi mohli točit do rytmu Nedbalových valčíků a hrvatského kola?...)“

Martin Dubovic

Oskar Nedbal

4. ČESKÁ A SLOVENSKÁ HUDBA 20. STOLETÍ

595

OSKAR NEDBAL (1874–1930) byl mnohostranným hudebníkem: studoval skladbu u Antonína Dvořáka a hru na housle u A. Bennewitze na konzervatoři v Praze, byl prvním violistou Českého kvarteta. Jako dirigent se zasloužil o šíření významných českých děl – Smetany, Dvořáka, ale i Nováka a Suka – doma i v zahraničí; na sklonku života pozvedl jako šéf opery Národního divadla v Bratislavě k vynikající úrovni tuto první slovenskou scénu. Českou hudbu obohatil zejména o pohádkové balety *Z pohádky do pohádky* (1908) a *Pohádka o Honzovi* (1902). Roku 1906 přesídlil do Vídně a dosáhl tam značného ohlasu operetami (zejména *Vinobraní*, 1916, a *Polská krev*, 1913).

Jaroslav Smolka: *Dějiny hudby*

Oskar Nedbal byl plnokrevný muzikant, umělec bohatě nadaný a výborně ovládající i skladatelské řemeslo. Hudbu miloval až výstředně; možno říci, že její službě podřídil celý svůj lidský vývoj a jen ona určovala směr cesty jeho života. Kdykoliv se dal ovlivnit jiným citem či situací, způsobil si těžké, ba až tragické komplikace. Jeho povaha byla výbušná, energie mohutná, láska k životu převládla často nad rozumem. Uměl brát radosti života plným dechem, s požitkářským uspokojením, a byl ochoten se jich vzdát jen kvůli hudbě. Té patřila jeho energie a láska především.

Anna Hostomská

Pohřeb Oskara Nedbala.

RČtk. — Z Bělehradu, 27.-12. Dnes odpoledne o půl 4. hodině konal se na záhřebském hřbitově pohřeb tělesných pozůstatků Oskara Nedbala. Smuteční obřady, jichž byli přítomni vdova po Nedbalovi, jakož i mnoho tisíc osob, byly rozšiřovány rozhlasem v Jugoslavi i za hranicemi. Nad hrobem promluvili ředitel záhřebské opery Baranovič, dále zástupci různých kulturních spolků, zástupci čsl. konsulátu, čsl. kolonie v Záhřebu a česko-slovensko-jugoslávské ligy. Město Záhráb věnovalo Nedbalovi arkádovou hrobku. Dle sdělení »Politiky« odmítla vdova po zesnulém přijati nabídku čs. vlády, aby byly pozůstatky Nedbalovy převezeny na státní náklady do vlasti. Je však pravděpodobno, že převoz bude uskutečněn později.

Moravskoslezský deník
28. prosince 1930

**Premiéra Vinobraní (Die Winzerbraut) –
Divadlo na Vídeňce (Theater an der Wien)
11. února 1916**

Divadlo na Vídeňce (Theater an der Wien)

Na Balkáně.

Spojení rakousk. vojska s bulharským.

Z Berlína, 10. února. „Daily Mail“ oznamuje ze Soluně: Rakouské a bulharské vojsko v západní Makedonii se spojilo a oddíly srbsko-francouzské byly nuceny před přesilou ustoupiti na řeckou půdu do Fleri. Potvrzuje se, že rakouské a bulharské vojsko obsadilo Elbassan.

Duch času 12. února 1916

Útok francouzských létadel na Smyrnu

Z Londýna, 10. února. (Kor. kanc.) „Daily News“ oznamuje z Athén: Z Mytilena dochází zpráva, že včera bombardovala eskadra francouzských létadel Smyrnu. O škodách, útokem způsobených, se nic neoznamuje. —

Duch času 12. února 1916

Zbrojení Spojených Států.

(Kor. kanc. — Reut.) Na návrh státního tajemníka námořnictva povolila sněmovna reprezentantů 500.000 dolarů, aby byly opravné loděnice válečného námořnictva na Mare Islandu u St. Francisca upraveny pro stavbu bitevních lodí a aby byly novoyorské loděnice tak vybudovány, aby jich výroba byla zdvojnásobena. Je úmyslem vlády mít 5 loděnic k dispozici pro stavbu bitevních lodí.

Duch času 12. února 1916

Válečné zvukové plotny fondu vdov a sirotek.

V únoru vydají n. c. k. rakouského vojenského fondu vdov i sirotek (Oddělení válečných zvukových ploten) **Videaň I., Schwarzenbergplatz č. 1**

snímky zvukových ploten J. Velič. našeho císaře a našich vojevůdců.

Jednotlivé plotny:

Hlasový snímek Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I.

Hlasový snímek J. Exc. šefa generálního štábu Conrada z Hüttenlocheru.

Dvojitá plotny:

Hlasový snímek Jeho c. a k. Výsosti arcivévody následníka trůnu.

Hlas. sním. gen. jízdy Rohra.

Hlasový snímek Jeho c. a k. Výsosti pol. maršálka arcivévody Bedřicha.

" " " jízdy Dankla.

Hlasový snímek Jeho c. a k. Výsosti arcivévody Evžena.

" " " pěchoty Boroavice

Hlas. sním. J. c. a k. Výs. arciv. Josefa.

" " " jíz. bar. z. Pflanzers.

Hlas. sním. gen. pěchoty z Kövessu.

Hl. s. J. Ex. zem. gen. pěch. ze Schönau.

Hl. s. J. Ex. min. obrany z Georgi.

Hl. s. J. Ex. ministra války z Kroatien.

Cena císařská plotny K 10.—, všech ostatních ploten K 7-51

Objednávky zašlete na c. k. rak. voj. fond vdov a sirotek odděl. vál. zvuk. ploten Videaň I., Schwarzenbergpl. 1 a na všechny obchodníky prodávající zvuk. plotny ve Vídni a na venkově. Doporučuje se objednat již nyní, jelikož objed. lze vyříditi pouze postupně, jak došly. Výnos této akce připadne vdovám a sirotkům padlým oh. hrdinům.

Výše uvedené desky:

Hlas Jeho Veličenstva a všech nejvyšších vojevůdců,

jsou u mě v den vyjítí ihned za původní ceny k dostání.

Příhlášky s ohledem na velký nával se vyprošují ihned.

„Odeon“. Generální zastupitelství pro Čechy, Moravu a Slezsko.

Zikmund Geiger Brno, Ferdinandova 29.

Lidové noviny 12. února 1916

Rakouská úřední zpráva.

Tel. - Z Vídně, 10. února.

(K. k.) Úředně se sděluje 10. února:

Ruské bojiště: Nepřítel vyvinul včera na Volyňsku a na východohaličské frontě zvýšenou činnost proti našim předním hlídkám. U armády arcivévody Josefa Ferdinanda vedl opětovně a na různých místech výzvědná oddělení až i v síle i praporu proti našim zajišťovacím liniím. Zejména v úseku 14. bernorakouského pěšího pluku došlo k prudkým bojům předních hlídek, které trvaly také po celou noc a konečně skončily úplným zahnáním nepřitele. U jednoho opevnění, o které bylo zejména bojováno, bylo napočteno asi 200 ruských mrtvol a četní nepřátelé byli zajati. Také u našich předních hlídek severozápadně od Tarnopole se v noci ze včerejška na dnešek rozhodně bojovalo. Rusové opětovně přepadli vpřed posunuté opevnění, které bylo již uvedeno v jedné z posledních zpráv, byli však protlútokem opět zahnáni. Na besarabské hranici chorvatská zeměbrana zahnala ruský prapor z dobře vybudované předposlce na hlavní poslci.

Italské a jihovýchodní bojiště:
Žádné zvláštní události.

Náměstek čela generálního štábu:
šl. Höier, polní podmaršálek.

Vína Chorvatska

Pěstování révy je soustředěno ve dvou velkých územních celcích – pobřeží Chorvatska a vnitrozemí Chorvatska. Na pobřeží je středomořské, mírné klima, ve vnitrozemí je klima kontinentální s teplými léty a drsnější zimou. Také srážky jsou zde nižší. V celém Chorvatsku je asi **71 000 hektarů vinic**. Je rozděleno na velké množství drobných vinařských oblastí ...

V Chorvatsku se kromě několika světových odrůd (Tramín, Sauvignon, Vlašský ryzlink, Rulandské bílé, Merlot a Rulandské modré) pěstují většinou místní odrůdy – *Babič*, *Bogdanuša*, *Dobričić*, *Plavac mali*, *Teran*, *Trabjac*, *Vranac*, *Vugav* a *Zlahtina*.

Nejdůležitější pro chorvatské vinařství je **pobřeží Chorvatska** – pobřežní pás s přilehlými ostrovy, který se táhne od Rijeky až po Dubrovník. Je rozdělen na **čtyři oblasti** – Istrie, severní Dalmácie, vnitrozemí Dalmácie a střední a jižní Dalmácie. Ty se dělí asi na **padesát podoblastí**.

Z bílých vín tohoto regionu jsou známé *Malvazija Istarska*, suché víno s ovocnou chutí, z ostrova Krk je to *Zlahtina Bijela*, plné, kulaté víno s velkou ovocností, *Pošip* z ostrova Korčula je plné, tělnaté, zakulacené víno s ovocným aroma, dalmatská *Kojunduša*, extraktivní víno jižního typu, *Maraština* ze Šibeniku, *Vugava* z Visu a *Bogdanuša* z Hvaru jsou zlatožlutá, plná vína s výrazným aroma zralých hroznů.

Z červených vín je to *Motovunski Teran*, světle červené víno s jemnými tříslovinami, z okolí Splitu pochází víno *Kaštelet*, suché, harmonické víno z odrůd Vranac a Plavac mali, z ostrova Brač pochází velmi dobrý *Bolski Plavac*, plné, tmavě červené, silné víno, na ostrově Hvar se vyrábí známé víno *Ivan Dolač* z odrůdy Plavac mali, plné, tělnaté víno a z téže odrůdy i víno *Faros*. Na poloostrově Pelješac se vyrábí dvě nejznámější chorvatská červená vína – *Dingač* a *Postup*. Obě se vyrábějí z odrůdy Plavac mali...

Ve **vnitrozemí Chorvatska** jsou vinice v mírně zvlněné krajině v okolí Záhřebu. Region je rozdělen na **sedm oblastí**, které mají asi **40 podoblastí**. Nejvíce pěstovanou odrůdou je Ryzlink vlašský, zde nazývaný *Graševina*. Nejlepší Graševina pochází z podoblasti Kutjevo ve Slavonii. Je to suché, elegantní, svěží, jemně aromatické víno. Zajímavá bílá vína jsou z odrůd Tramín červený, Muškát Ottonel, Rulandské bílé, Sauvignon a Semillon. Z modrých odrůd, které jsou zde v menšině, je to nejvíce Rulandské modré...

Zdroj: www.pruvodcevinem.cz

Národní divadlo moravskoslezské – soubor operety uvádí

Oskar Nedbal

Vinobraní

Opereta o třech dějstvích

Libreto: Leo Stein a Julius Wilhelm

Překlad: Karel Melichar-Skoumal

Úprava: Martin Dubovic

Režisér: Martin Dubovic j. h.

Dirigent: Karel Mládek

Výtvarník scény: Alexander Babraj

Výtvarnice kostýmů: Eliška Zapletalová

Sbormistr: Josef Kostřiba

Choreograf: Jiří Kyselák j. h.

Korepetitorka: Květa Millerová

Asistent režiséra: Josef Novák-Wajda

Asistentka choreografa: Milada Nováková

Premiéra dne 10. května 2003 v Divadle Jiřího Myrona

Osoby a jejich obsazení

Milan Mikolić	Jan Drahovzal, Petr Martínek j. h.
Nikola, jeho syn	Vojtěch Blahuta j. h.*, Albert Čuba j. h.*
Hraběnka Sofie, matka Milana	Zdeňka Babrajová
Bogdan Lukovac, baron	Čestmír Olka, Peter Svetlík
Julja Lela, operetní zpěvačka	Janka Hošťáková, Viera Schausch
Líza Müllerová	Olga Bezačinská, Eva Zbrožková
Mitzi Müllerová, emeritní primabalerina	Karla Diváková j. h., Hana Hradilová
Jermenski, ředitel divadla	Karel Čepek, Josef Novák-Wajda
Franjo Svečak, syn exportní firmy	Václav Morys, Marcel Školout
Zvonimír Slavko, autor bulvárních komedií	Jiří Hašek
Nessa, subreta	Lenka Fišerová
Dura, kdysi slavná „hvězda“	Dagmar Matosová
Luca, sólový tanečník	Slavomír Chmiel, Josef Lekeš
Kvirin, sluha Lukovace	Čestmír Prymus
Zahradník	Stanislav Žižka
Titus Malzer, nápověda ve výslužbě	Petr Miller, Libor Olma
Truda, žačka baletní školy	Vendula Hlubková j. h.*, Martina Šnytová j. h.*

Společnost, kavalíři, dámy od divadla, baletky, vinaři, sedláci, selky, muzikanti

Dále účinkuje sbor a orchestr operety NDM – koncertní mistr Marcela Wysogladová – a balet NDM.

Představení řídí: Jana Rychecká

Text sleduje: Alena Petrová

* studenti JKO

Vedoucí provozně-technického úseku: Stanislav Muntág

Šéf výpravy: Alexander Babraj

Vedoucí dekoračních dílen: Marcela Kožušníková

Vedoucí krejčovny: Eliška Zapletalová

Jevištní mistři: Miloš Novák, Petr Novák

Mistr osvětlení: Stanislav Dvořák

Mistr zvuku: Bořivoj Wojnar

Mistr vlásenkárny: Renáta Školoutová

Mistr garderoby: Zlata Nezhybová

Vedoucí rekvizit: Alexandra Václavíková

Vinobraní – Ostrava 1929 (NDMS) a 1948 (SDO)

Oskar Nedbal: »Vinobraní«

Poznámky k operetní premiéře v SDO

Ostrava (Jos. Kaštovský)

Klady „Vinobraní“ musíme hledat výlučně v bezvadné hudbě O. Nedbala, která vyniká bohatou melodikou, propracováním zpěvních parů, pestrou harmonií a dokonale výstižnou instrumentací, zatím co libreto je v mnohém směru schematickou šablonou, tkvící pevně v tehdejší mentalitě doby a tehdejším způsobu psaní libret.

Práce 29. září 1948

Zápiskník.

DIVADLA.

Nedbalova opereta »Vinobraní«, která dosáhla všude neméně úspěchu než jeho populární »Polská krev«, a je naší divadelní veřejnosti skorem neznáma, má svou premiéru na Národním divadle moravskoslezském v neděli 1.-9. odpoledne a večer svou reprisu. Rušný děj zasazen jest do malebného prostředí jihoslovanského svérázu a melodická hudba strhuje diváka v nadšení a obdiv, jehož si opereta plně zaslouží.

Moravskoslezský deník 29. srpna 1929

„Vinobraní“, opereta pro starší pány

Nečedsuzujeme operetu a nehrajeme si na povýšené estéty, kteří pokládají pod svou úroveň uvažovat a psát o operetě. Jíž to, že opereta si rychle získala popularitu, a že tedy známým způsobem ovlivňuje i myšlení i citění posluchačstva, že často ničí zdravý smysl pro vkus, to všechno nás nutí, abychom věnovali operetě neméně stejný zájem jako každému jinému jevištnímu útvaru.

... Opereta je klasický příklad třídní jevištní formy. Je zhoubná tím, že očkuje diváky třídními předsudky aniž si to diváci uvědomují, má špatnou společenskou funkci.

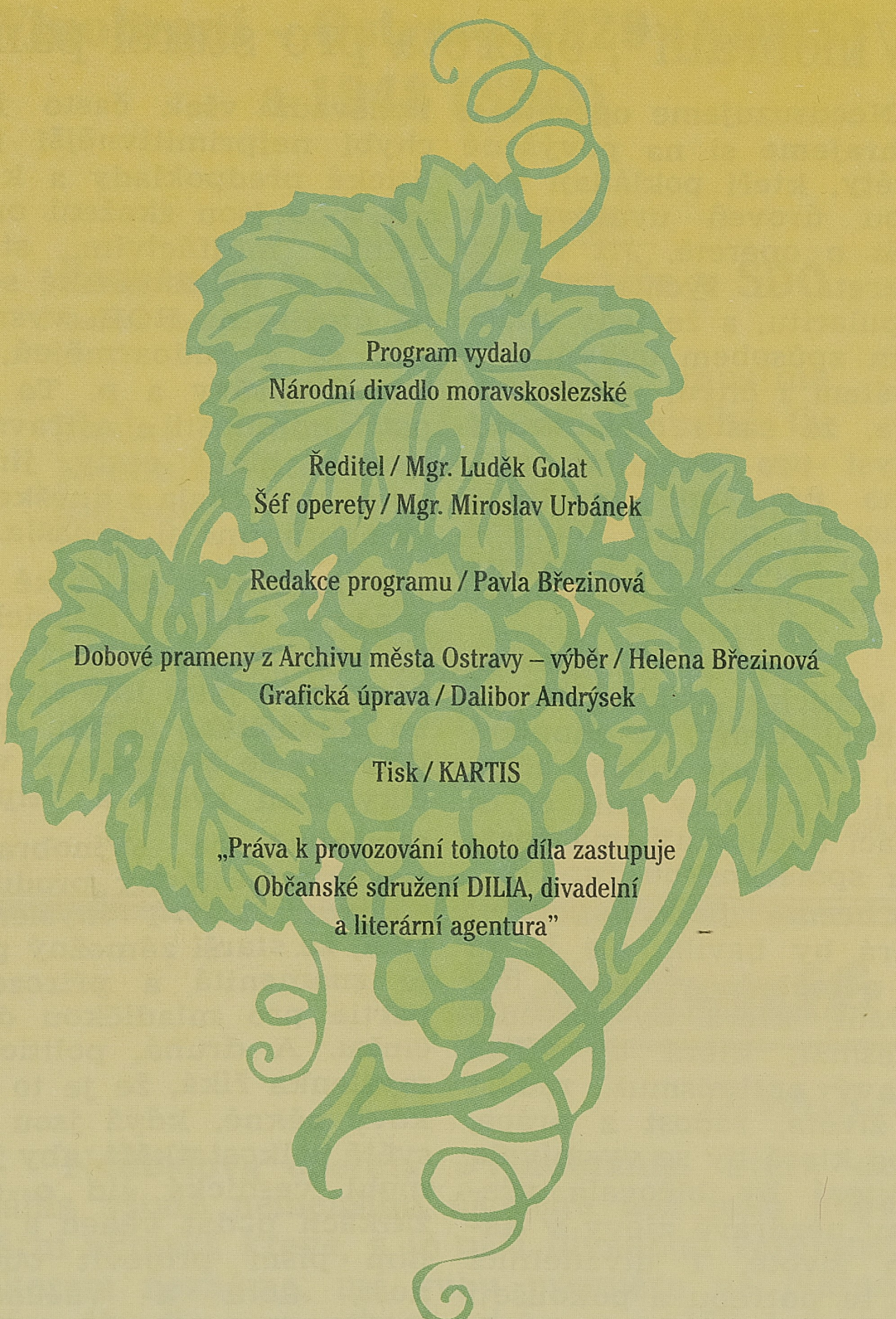
Chceme jinou operetu; která by bavila, ale která by pomáhala v našem budování, která by dovedla rozesmát, která by šířila zdravý optimismus, radost ze života, radost z práce, nebo která by se vysmívala a která by bičovala všechny nezdravé zjevy v našem životě. I divadelníci cítí tu potřebu a pokoušejí se o aktualizaci v operetě.

Peněvadž však často jim chybí nejprimitivnější politické předpoklady a kromě toho jsou zkažení operetním měšťáctvím. Stalo se, že se na ostravské scéně útočilo na ROH, vysmívali se z rudoarmějců, a lidové správy a p. To už patří minulosti a ostravská opereta hledá cesty, jimiž by se vyrovnala s dneškem, »Vinobraním« ji nenašla.

»Vinobraní« se také označuje jako »klasická« opereta. Snad proto, že není sprostá jako jiné stejného vídeňského stříhu, snad i proto, že Nedbalovy valčíky jsou svěží a vtipné.

Obsahově je »Vinobraní« typický měšťácký produkt. Hlavní, mravní myšlenka říká, že starší zámožný pán je znamenitá a přirozená partie pro mladičkou dívčinku. A druhá, politická, myšlenka říká, že je to takové pěkné, když jsou na světě velkostatkáři, aby jim mohl vesnický lid o dožínkách podat věnec a pěním písní projevit oddanost, úctu a vděčnost. Vděčnost za to, že velkostatkář přišel mezi ně, prostě venkovany. Takové operety považujeme dnes za zbytečné.

C1

Program vydalo
Národní divadlo moravskoslezské

Ředitel / Mgr. Luděk Golat
Šéf operety / Mgr. Miroslav Urbánek

Redakce programu / Pavla Březinová

Dobové prameny z Archivu města Ostravy – výběr / Helena Březinová
Grafická úprava / Dalibor Andryšek

Tisk / KARTIS

„Práva k provozování tohoto díla zastupuje
Občanské sdružení DILIA, divadelní
a literární agentura”

GENERÁLNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

ČESKÝ ROZHLAS
OSTRAVA
99.0 FM

Realizováno za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.